

Olympiáda ľudských práv
XIV. ročník, školský rok 2011/2012
Krajské kolo
Kategória: Stredné školy

Vedomostný test - správne odpovede

Úloha 1

Uvedte, ktoré organizácie uskutočňujú medzištátnu ochranu ľudských práv a slobôd na úrovni:

globálnej**OSN**
regionálnej**Rada Európy**

Úloha 2

Napíšte mesto a štát, kde uvedený súdny orgán sídli:

Európsky súdny dvor **Luxemburg - Luxembursko**
Medzinárodný súdny dvor **Haag - Holandsko**
Európsky súd pre ľudské práva **Štrasburg - Francúzsko**

Text k úlohe 3

„Organizácia vznikla 3. augusta 1949, keď vstúpil do platnosti „Štatút“, teda zmluva podpísaná 5. mája 1949, ktorou túto organizáciu založili predstavitelia 10 štátov.“

Úloha 3

Na základe informácie v texte rozhodnite o akú organizáciu ide:

1. NATO
2. OSN
3. **Rada Európy**

Úloha 4

Priradte dokumenty ochraňujúce ľudské práva k dátumom ich vzniku:

1. 1950	A. Dohovor o právach dieťaťa	A5
2. 1959	B. Všeobecná deklarácia ľudských práv	B3
3. 1948	C. Deklarácia práv človeka a občana	C4
4. 1789	D. Európsky dohovor o ochrane ľudských práv	D1
5. 1989	E. Deklarácia práv dieťaťa	E2

Úloha 5

Logá predstavujú organizácie ochraňujúce ľudské práva. Uvedte, ktorú organizáciu logo predstavuje a práva koho ochraňuje:

.....
.....
(UNHCR Organizácia pre ochranu práv utečencov, Amnesty International Organizácia pre ochranu politicky prenasledovaných a väznených)

Úloha 6

Uvedte dátum, kedy si pripomíname Deň ľudských práv10. december
Deň Európy5. máj

Úloha 7

Vlajky patria medzinárodným organizáciám. Napíšte skratku organizácie, ktorú reprezentujú a jej hlavné zameranie

..... UNICEF, ochrana práv detí

.....WHO, svetová zdravotnícka organizácia

.....UNESCO, ochrana kultúrneho dedičstva

Úloha 8

Napíšte v poradí troch posledných generálnych tajomníkov OSN

..... Butrus Butrus Gháli

..... Kofi Annan

..... Pan Ki-mun

Úloha 9

Pojem ľudské práva je odvodený od prirodzeného práva. Vysvetlite vetu: Prirodzené práva sú univerzálne práva

.....
(Patria každému človeku)

Úloha 10

Uvedte hlavné orgány Rady Európy: (Výbor ministrov, Parlamentné zhromaždenie, Kongres miestnych a regionálnych samospráv, Sekretariát generálneho tajomníka, Európsky súd pre ľudské práva)

.....

.....

Úloha 11

Z historického hľadiska zaraďujeme ľudské práva do troch generácií. Uvedte, ktoré skupiny práv patria do:

prvej generácie občianske a politické

druhej generácie sociálne, hospodárske a kultúrne

tretej generácie práva solidarity

Úloha 12

Rozhodnite v uvedených prípadoch o aké právo ide a zaraďte ho do príslušnej skupiny práv

Federácia strojvodcov SR sa pripravuje štrajkovať. Rušňovodiči nie sú spokojní s návrhmi o raste miezd.....(právo na štrajk - politické práva)

Slovenskej národnej strane sa už takmer podarilo vyzbierať podpisy potrebné na vypísanie referenda o zmene voľby prezidenta.

.....(petičné právo - politické práva)

Nadávanie na politikov v slovenských krčmách alebo na ulici sa občanom môže čoskoro ťažko nevyplatiť. Podľa návrhu novely zákona o priestupkoch totiž bude za urážku alebo ohováranie verejného činiteľa hroziť pokuta vo výške až 100 eur.

<http://tvnoviny.sk//spravy/>.

.....(ochrana osobnosti - základné LP)

Úloha 13

V uvedených prípadoch došlo k porušeniu práv. Uvedte, ktoré práva boli porušené

Manželia zanedbali školskú dochádzku svojej 14-ročnej dcéry, keď jej od februára do júna 2011 umožnili vymeškať v Základnej škole 279 vyučovacích hodín. Súd otcovi uložil trest povinnej práce. <http://tvnoviny.sk//spravy/>

..... (právo na vzdelanie)

Na pražskom mestskom súde sa začal súd s Martinom a Hanou K., ktorí po pôrode zatajili svoje dve deti, nikdy ich nepustili z bytu na pražských Vinohradoch a ani ich neprihlásili na úradoch. Dve deti, ktoré nikdy neboli vonku, nevideli kamarátov, nechodili k lekárovi a úrady o ich existencii dokonca vôbec nevedeli. <http://tvnoviny.sk//spravy/>

.....(všetky základné práva – napr. právo na meno, právo na zdravotnú starostlivosť....)

Maturanti za jedinú noc zdemolovali prenajatú chatu. Porozbíjali všetky poháre a taniere, zničili toaletu aj drevené obklady. Chatu gymnazisti zvonku i zvnútra popísali vulgárnymi nápismi a kresbami. Časť dreveného nábytku potom hodili do ohňa.

<http://tvnoviny.sk//spravy/>

.....(právo na majetok)

Text k úlohe 14

Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. (Ústava SR, čl. 19)

Úloha 14

Rozhodnite ANO/NIE, či v nasledujúcich situáciách došlo k jeho porušeniu:

1. Matka zo strachu o svoje dcéry pravidelne kontroluje ich SMS správy **A** **N**
2. Novinár bulvárneho časopisu uverejnil fotografie rodinných príslušníkov známeho vysokopostaveného politika. **A** **N**
3. Na viacerých stredných školách robili osobné prehliadky žiakov kvôli podozreniu obchodovania s drogami. **A** **N**
4. Polícia po nahlásení susedov o týraní ženy, vtrhla do súkromného bytu **A** **N**

Úloha 15

Odpovedajte na uvedené otázky ÁNO/NIE, či ide o súlad s ľudskými právami:

1. Rozhodnutím vedenia školy sa prestávky medzi vyučovacími hodinami skrátili na 5 minút **A** **N**
2. Riaditeľstvo školy zakázalo používanie mobilov na vyučovaní **A** **N**
3. V školskom poriadku sa presadil zákaz nosenia náboženských symbolov **A** **N**
4. Riaditeľstvo súkromnej školy nepovolilo žiacky parlament s odvolaním sa na apolitičnosť školy **A** **N**

Text k úlohe 16

„Zrejme veľa akčných filmov mala napozieraných trojica chlapcov z obce Šíd v Lučeneckom okrese. Trojlístok vo veku 11, 15 a 16 rokov na Nový rok vyrazil do ulíc v dedine na otcovi od cudzenom aute Seate Inca. Akční mládenci na aute skrížili cestu 19-ročnému vodičovi Alfya Romeo a tak ho prinútili zastaviť. Najstarší Dávid si sadol vedľa šoféra a zobral mu štyri cédečky a parfum. Na pomoc mu pribehli aj jeho malí pomocníci. Vodiča schytili za bundu a obrali ho o 2,50 eura. Unikajúci vodič sa nakoniec mladých vandalov striasol. <http://www.topky.sk/cl/100370/1294893/Prepad-pri-Lucenci--Deti-skrizili-cestu-vodicovi-a-vyrabovali-mu-auto->

Úloha 16

Rozhodnite A/N, ktoré z ústavou garantovaných práv boli pri tejto príležitosti porušené?

- A. právo na majetok **A** **N**
- B. právo na slobodu pohybu **A** **N**
- C. právo na bezpečnosť **A** **N**
- D. právo na súdnu ochranu pre útočníkov **A** **N**

Text k úlohe 17

„Petičné právo sa zaručuje. Každý má právo sám alebo s inými obracať sa vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami.“ (Ústava SR čl. 27)

Úloha 17

Uvedte, či v uvedených prípadoch je petícia v rozpore s Ústavou SR?

1. Skupina občanov iniciovala petíciu na založenie novej politickej strany A N
2. Zdravotné sestry podali petíciu za zvýšenie svojich platov. A N
3. Občania podali petíciu na zrušenie politických strán, ktoré presadili zvyšovanie daní A N
4. Príbuzní Dávida, obvineného zo zabitia, petíciou žiadali prehodnotiť rozsudok A N

Úloha 18

Rozhodnite ÁNO/NIE, či sú uvedené práva v rozpore s Ústavou SR

1. Každý má právo na život A N
2. Každý má právo rozhodnúť o ukončení vlastného života A N
3. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením A N
4. Trest smrti sa pripúšťa A N

Úloha 19

Veronika má 17 rokov. Rozhodnite či v tomto veku má právo:

1. Chodiť do autoškoly A N
2. Vlastniť účet v banke A N
3. Aktívne sa zúčastniť volieb A N
4. Vstúpiť do manželstva A N

Úloha 20

Pozrite obrázok a rozhodnite. Ktorý z princípov volebného práva bol porušený?

1. Všeobecnosť volebného práva A N
2. Rovnosť volebného práva A N
3. Priamosť volebného práva A N
4. Tajnosť hlasovania A N

Text k úlohe 21

V Ústave SR sa základné práva a slobody delia na:

1. základné ľudské práva a slobody,
2. politické práva,
3. práva národnostných menšín a etnických skupín,
4. hospodárske, sociálne a kultúrne práva,
5. právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva,
6. právo na súdnu a inú právnu ochranu.

Úloha 21

Priradíte ku každému z uvedených práv číslo skupiny, do ktorej právo patrí:

- právo na meno ...1.....	- právo na štrajk4.....
- právo na právnu ochranu ...6.....	- spolčovacie právo2.....
- sloboda názoru1.....	- právo na majetok1.....
- právo voliť2.....	- právo na slobodnú voľbu povolania ..4.....
- právo používať materinský jazyk
v úradnom styku3.....	- sloboda pohybu a pobytu.....1.....
	- právo na priaznivé životné prostredie ...6...

Úloha 22

Vyberte z ponúkaných možností tú kombináciu slov, ktorá obsahuje všetky názvy orgánov, na ktoré sa môže občan Slovenskej republiky obrátiť, ak chce ochrániť svoje ľudské práva:

- súdy, Národná rada Slovenskej republiky, Európska komisia, Európsky súd pre ľudské práva, ombudsman (verejný ochranca ľudských práv),
- súdy, Ústavný súd Slovenskej republiky, ombudsman (verejný ochranca ľudských práv), Európsky súd pre ľudské práva,
- Národná rada Slovenskej republiky, Ústavný súd Slovenskej republiky, Európsky súd pre ľudské práva, súdy, ombudsman (verejný ochranca ľudských práv),
- vláda Slovenskej republiky, súdy, Ústavný súd Slovenskej republiky, Európsky parlament, ombudsman (verejný ochranca ľudských práv).

Úloha 23

Doplňte charakteristiky o správne pojmy:

- Rozdiely medzi ľuďmi nesmú byť dôvodom na nerovnaké zaobchádzanie s nimi. Ak sa tak deje, ide o **diskrimináciu**.....
- Pohrdlivý až nepriateľský postoj, hotová myšlienka o osobe alebo skupine osôb bez dostatočného poznania a dôvodu je **predsudok**.....
- Rešpektovanie cudzieho názoru, znášanlivosť, trpezlivosť je **tolerancia**
- Rasovú diskrimináciu nebelošského obyvateľstva v Afrike, alebo oddelenie černochoch od belochoch voláme **segregácia**.....
- Nenávisť voči ľuďom inej rasy, utláčanie inej rasy je **rasizmus**.....
- Zrovnoprávnenie, oslobodenie, získanie nezávislosti je **emancipácia**.....
- Vyhľadzovanie Židov aj príslušníkov iných národov nacistami bol **holocaust**.....
- Strach, nenávisť k cudzincom je **xenofóbia**.....

číslo otázky		Počet bodov
1.	OSN; Rada Európy	2
2.	Luxemburg-Luxembursko; Haag-Holandsko; Štrasburg-Francúzsko	6
3.	3. Rada Európy	1
4.	A5; B3; C4; D1; E2	5
5.	UNHCR - práva utečencov, Amnesty International-práva politicky prenasledovaných a väznených	4
6.	10.december; 5.máj	2
7.	UNICEF, ochrana práv detí; WHO, svetová zdravotnícka organizácia; UNESCO, ochrana kultúrneho dedičstva	6
8.	Butrus Butrus Gháli; Kofi Annan; Pan Ki-mun	3
9.	Patria každému človeku	1
10.	Výbor ministrov; Parlamentné zhromaždenie; Kongres miestnych a regionálnych samospráv; Sekretariát generálneho tajomníka; Európsky súd pre ľudské práva	5
11.	občianske a politické; sociálne, hospodárske a kultúrne, práva solidarity;	3
12.	právo na štrajk - politické práva; petičné právo - politické práva; ochrana osobnosti - základné LP	6
13.	právo na vzdelanie; všetky základné práva; právo na majetok	3

číslo otázky		Počet bodov
14.	A N N N	4
15.	N A N N	4
16.	A A A N	4
17.	N N A A	4
18.	N A N A	4
19.	A A N A	4
20.	N N N A	4
21.	1-4; 6-2; 1-1; 2-4; 3-1; 6	11
22.	B	1
23.	diskriminácia; predsudok; tolerancia; segregácia; rasizmus; emancipácia; holocaust; xenofóbia	8
Spolu počet bodov		95

Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv

Olympiáda ľudských práv, 14. ročník, krajské kolo – riešenia testu

Autor: PhDr. Daniela Ďurajková

Recenzent: PhDr. Viliam Dolník

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2011